

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Mártzius' 30-dikán 1819.

Velenczéből így irnak Mártzius' 17-dikén.

Itt a városban a fegyveres ház' szomszédságában lévő részeknek e' hónap 16-dikára viradó éjjel nagy ijedséget okozott egy éppen oly ritka mint rettenetes történet. Valami *Garnier* nevű ember e' farságon, a *Riva-de-Schiavoni* nevű parton deszka épületben egy tizenhat esztendő's Elefántot mutogatott (pénzért), 's minthogy itt a' most élők' emlékezetére még eddig senki ilyen állatot nem látott, erre nézve nagy sokasággal jártak nézésére a' lakosok. Hét esztendőktől fogva egy Anglus volt a' nagy állat' szolgálója, gondviselője, tanítója, és barátja. Ezen Anglus reá unván végezetre az Elefánt' társaságában való életre, új szerentse' próbálásra határozta magát, 's *Garniertől* nem rég' elbúszott, 's helyette az Elefánt mellett való szolgálatot egy *Rovigói*, 22 esztendő's ifjú ember vállalta-fel, melyhezképp az Elefántnak, mely a' maga mesterségeire Anglus és Német nyelven szoktattatott vala, már most mind azokat Olasz nyelven kellett ismét megtanulni. Az ifjú új szolgálja az állat' természetét, személyes indulatait, temperamentumát nem eszmervén, ez tsak akkor engedelmesskedett neki, mikor jó kedve volt, de egyéb eránt semmi szeretetet és félelmet nem mutatott eránta, melyből a' következett, hogy az Elefánt a' maga szelid nyájasságát, melyet előbbeni szolgálójának társaságában felvett vala, naponként elvesztette, 's eredeti vadságát vissza kapta, melyre

azon ágyuknak durrogása is sokat tett, mellyek a' Riva mellett lévő hajókon az Elefánt szállásától nem messze gyakran kilövetettek. A' kilt ezen állat' természetét esmerik, tudják, hogy ez az enyelgést nyalánkodást és társaságbánléteelt nagyon szereti, mellyek a' farsáng' végével mind megszűntek, minthogy a' nézés' ideje eltelvén, az Elefántnak tsak magára kellett lenni; nem vitt neki senki semmi nyalánkságot; nem volt kik enyelegjenek velle. Míg a' farsáng tartott, a' mesterségeit egész nap mutogatta, 's az elfarodásig elég időtöltése volt; o' megszűnven, unalmasan töltötte idejét, úgy hogy a' kajba' oldalainak 's fedelének deszkáival 's létzeivel kezdette idejét tölteni, a' mellyek nem igen erőssen lévően oda szegezettve, ezeket kirántzikálni 's kitérdelni kezdte. Az esféléért pedig megnyitott; lántzot tettek a' lábaira, 's 20 czipó-kenyér helyett tsak 6-tot tettek elejébe. A' deszkakajba már lerokadófélben volt; az Elefánt napjában néhányszor megkeserített; a' gondviselőjít nem tsak nem szeretni de gyűlölni is nagyon kezdette; így állának a' környülálások, midőn az az idő, hogy *Garnier* innét elútozzék, elközelite, a' ki tehát valami *Pilegon* nevű hajót kibérlelvén, arra kemény tölgyfa gerendákból kajbát építettett, 's ezen hajót a' part mellé az Elefánt deszkakajbája' hátuljához állítottta, ezen kajba hátulján pedig ajtót nyitattott, hogy ebből egy hidon a' hajón épült kajbába az állat által sétálhasson. A' próbát Mártzius' 14-dikén tették-meg

vélle: de nem érheték-el céljokat. A' nagy sokaság sok száz tsajkákon a' Picelego körül öszszegyülekezett, 's éjfélig várta, hogy mi lesz a' kimenetele. A' hajóról minden féle elcedt, nyalánkságot, 's gyümölsöt mutogattak az Elefántnak, hogy előbbeni kajbájából a' hidon által tsalogathassák, a' melly néhányszor kedvet is mutatott az által menetre: de sokféle környülállások meggátolták; ilyenek voltak, a' nézőknek *hurrah*, *el viva* kiáltozásaik, sütyögéscsik, tapsolásaik, 's talám az állatnak egy iutóól fogva az éheztetés 's egyéb fenytékek, hegyes vassal való szurkáltatás 's egyebek miatt lett elkedvetlenülése. Egy szóval az állat telyességgel által nem ment a' hajóra. Annyira eltsalták néhány versben, hogy már tsak a' hujja volt, hogy belépjen: de mihelyest a' hajó a' nagy állat' nehéz lába alatt ingadozni kezdett, ő azonnal vissza tért előbbeni kajbájába. A' próbálgatáshoz 14-dikken estve fogták hozzá 's így tartott azon egész éjjel és 15-dikken egész napon, a' nélkül, hogy a' czélt el lehetett volna érni. Már most a' volt a' baj, hogy a' gyenge deszkakajbában az elkedvetlenülűt vad állatot tovább tartani nem volt bátorságos. *Garnier* arra határozta magát, hogy valami erős magazinumba rekeszti addig, míg hajóra lejendő szállítatásának valamely jobb módját kitalálhatja. Megnyerte kérését. A' dolgot úgy intézte-el, hogy két utzáknak politziai katonaság által lejendő bezárattatása által a' sokaság a' *Riváról* kiszorittatván, onnét az Elefántot éjfélkor szép tsendes édesgetés által tsalják-el a' magazinumba. Az ifjú gondviselő egy kosarat czukros süteményekkel megtöltvén, hőkölve (vagy hátra felé lépkedve) megindult az Elefánt előtt, a' melly mellett két felől egy egy lántsás, 's előttök egy lámpásos ember ment. Eleintén betsületesen követte vezetőjét az Elefánt, ha-

nem mikor látta, hogy ez megállapodás nélkül hátrál előtte, a' nélkül, hogy a' kosárból valamit lakaphasson — ekkor neki mérgeződött — az orrát magasán felemelte, 's az ifjúhoz kegyellenül hozzá tsapott. Az első tsapást ugyan az ember szerentsésen kikertülte, hanem az Elefánt ezért még jobban megmégéződött, az orrával egy tsavaritást tett, 's a' szerentsélen fiút a' levegőbe úgy felhajtotta, hogy mikor lecsett, mozdulatlan a' földhöz lapult, ő pedig ügetve nyargalodzott le 's fel a' parton. A' kísézők látván, hogy elszaladott az Elefánt a' fiuhoz oda szaladtak, a' földről felcmenték, lábra állították, 's már ez is magához kezdett vála jöni, midőn az Elefánt megint ott teremvén, ötet dühösen ismét a' földhöz tsápta, 's az orrával addig rontsolta, hogy végre tsak annyi clevenséggel hagyta ott, hogy reggeli 4 órára, minden orvosi segedelmek mellett, kimult a' szegény ifjú a' világhól. Most már ismét a' tsatorna partján kezdett le 's fel nyargalódnai a' nagy állat; egy versben be akart az ott lévő *al-porto-de-Triest* nevű kávéházba rontani, de nem tért-be annak ajtaján; a' *di-Scopolcro* nevű Kaszárma szegleténél egy gyümölsös faboltnak neki rohanván azt öszszetörte, 's az abban talált 's széllyel omlott gyümölsönek neki állván, jól lakott. A' szegény ifjunak meghalálózása után a' politziai 's egyéb katonák puskára töltvén, a' vad állatra, néhány százszor reá löttek, de a' nélkül, hogy lövődözések által az Elefántnak talám néhány fájdalmas sebeknél egyéb bajt okozhattak volna, 's ez, ekkor a' partot oda hagyván, a' *Bragora* nevű piatznak vette futását. A' *dél-fornio vecchia* utzában valami házfedelet 's egy deszka kertet öszsze rontott. Azután a' Szent Antal templománál a' hidon által akart futni, hanem a' gráditnál megbottlott, 's úgy a' templom' nagy ajtajához tsapódott,

hogy ez néhány kemény zárak mellett is beszakadott, 's az Elefántal egygyütt a' templomba bezuhant, a' hol az állat, imádkozó székeket, oltárt, 's egyéb holmikeket össze tört. Hanem itt már magát is megfogta a' vad állat, mert az alatt az ajtót bezárták reá, 's hogy a' környék lakosait további veszedelemnek ki ne tegyék, a' templom oldalán lyukat csináltak, 's ott kártáttal töltött ágyúval az Elefánt-ra belőttek, 's éppen hálgerinizbe találván, oly sebeket ejtettek rajta, hogy ha éppen el nem esett is, de legalább sok vére elfolyt, 's ekképpen ellankadva, lankadságát a' szomjúzás és nyargalás is nevelvén, a' templom nagy ajtajához csamogott, 's annak neki támaszkodott, a' hol egy ágyuból, három fontos golyó-bissal az ajtón által úgy derekba lőtték, hogy a' golyóbis keresztül ment rajta, 's egyszerre leesvén megdőglött, 's azzal minden felelemnek, melly a' városnak ezen részét eltöltötte vala, vége lett.

Spanyol Amerika.

A' Buenos-Ayresből Londonba érkezett tudósítások Dec. 8-dikáig, 's a' Chiliből valók November' 25-dikéig történt dolgokról beszélnek. A' seregeket Kadiksból Peru felé szállító Spanyol hajók közül kettőt, Charlotta és Rosalia nevéket, ismét elfogták a' Tsendes tengeren az Insurgensek. A' hosszú útozás 's a' sok hányattatás alatt minden eleség ügy elfogyott ezen hajókon, hogy csak nem éhelhalásra jutottak az emberek. Mikor ezen expedíció tavaly Május' 22-dikén Kadiksból Peru felé útnak indult, 8 szállító, és négy kereskedő hajókból állott, 's 2000 emberekből álló fegyveres sereg ült rajtuk. A' szállító hajók közül het már ekkor az insurgensek kezére került volt. Hova lett a' 8-dik a' 4 kereskedő hajókkal egygyütt, nem tudatik. — Ezen időben nagy készültek tettek Chiliben Peru ellen.

Spanyol Ország.

Kadiksból ezeket írják: — „A' nagy expedíciónak Déli Amerika felé való elvezése a' jövő Junius' végéig elhalasztatott. A' kísérő hadi hajók ugyan már készen volnának, hanem szállító hajók dolgában volt még eddig fogyatkozás, a' mellyek Angliából és Frantziaországból varattattak.

A' Frantzia levelek ilyen tudósítást közlenek Madridból Mártz. 2-dikáról: — „A' Kataloniát Kormányozó Generális Castannos mind ez ideig elhalogatta külömbkülömb szín alatt a' Lascy által forraltatott összeesküvés' részesei ellen való halálos pernek folytatását, a' kik már két esztendőktől fogva ülnek a' Barzellonai tömlöztölkben: de végre tsakugyan kéntelen vala az ő ügyeket elővétni, 's már 13-man halálra ítéltettek közzülök. Az őket illető ítélet ide küldetett megvizsgálásra, 's már most itt is halogatással folytatatik. Hasonló halogatódzással folytatatik a' *Renovales*' összeesküvésé' részeseinek ügye Valadolidban, melly többféle késédelmezésekből azt hozzák ki, hogy talán mind ezeknek a' megítéltetett szerentsétlenségnek halálos büntetése meg fog lágyittatni. — Generális Elio Valenziában újabb fogdosztatásokat vétetett munkába.

A' kivándorlott Spanyolok még mind ez ideig híjába ketsegtetik magokat a' közönséges botsánattal. Nagyon nevezetes ezek közt az öregebb Generális Minának sorsa (e' nem az, a' ki Mexikóban a' Király ellen hadat folytatván, elfogattatott, 's megöletett 's a' ki tsak Oberstlajnant volt Spanyolországban). A' szóban forgó Gen. Mina a' Frantziák ellen való hadakozás alatt sok és nagy szolgálatokat tett hazájának; legalább is elfogott az ellenség közzül 12,000 embert 's átaljában 30 ezerre lehet azokat számlálni, kiket elfogás, megölés, vagy sebbejtés által alkalmatlanokká tett arra,

hogy hazájoknak többé katonai szolgálatot tehettek volna. De még is oly szerentsétlen volt, hogy Palafox és mások által a' Király' visszaérkezése után elárultatván, ez ötet nem csak hidegen, hanem haraggal is fogadta, melly után Madridból a' hazájába vissza térvén, ott is külömbkülömbféle keserítettéssel illetetett. Külömben is heves ember lévén 's ingereltetvén, arra határozta vala magát, hogy *Pamplona* várát elfoglalja. Azen seregekbe helyeztette bizodalját, kiknek azelőtt vezérlőjök volt, 's a' kik-től akkor nagyon szeretetett: de a' kik által most megsalattatván elhagyattatott, 's ekképpen élete' megtartására egyéb menedéket maga előtt nem látván, hazájának elhagyására határozta magát. Frantziországba szaladott által. Viszsaérkezvén Etb á r ó l Bonaparte, meglátatta ezen Min á t is, hogy váljon szolgálatot nálla. Min a ellenben gondolkodásra való időt kérvén magának, azt arra használta, hogy Gen t b e a' Frantzia Királyhoz menvén, annak szolgálatjára kardját és karját ily szavakkal ajánlotta: — „Néki már most csak ezen két vagyona van, minekutánna az a' szerentsétlenség érte, hogy Királya' kedvéből kiessék. Ő azonban így is megtagadhatatlan kötelességének lenni esmeri, a' Bourbonok' szolgálatjára fordítani ezen még meglévő vagyonaít, 's ezekért feláldozni életét. Viszsa térvén XVIII-dik Lajos Párisba, hónaponként 500 Frank-penziót rendelt néki, 's most ebből éldegel két Adjutánsaival.

E g y i p t o m .

Leirtuk annak idejében, hogy minémű pompával végezték-ki a' Vechabitáknak egygyik fejét Abdallát, Konstantzinápolyban. Előbb Ca i r o b a n is sok pompát tsinált volt velle az Egyiptomi Vice-Király, 's azután küldötte győzedelmi pompára Konstantzinápolyba.

Nagy fényességgel ugyan és közönséges Divánban (egész Ministeriuma jelenlétében) de egyéb eránt nagy emberiséggel fogadta ötet a' Vice-Király, a' ki tudniillik a' Vechabitákat eleinten maga verte volt ki Meccából és Medinából, hanem azután a' hadnak folytatását a' maga fijára Ibrahim Baschára bizta, arra tudniillik, a' ki *Abdallát* úgy megverte, hogy végre magát is elfogta. Bevitetvén Abdalla a' Divánba a' Vice-Király' elejébe, ez ily kérdést intézett a' fogolyhoz: — „Hát jó katona-é az én fiam Ibrahim?“ — „Valósággal jó (így felelt Abdallah); de én is bátorsággal tsatáztam ám; hanem a' végzés másképpen tette felöllem rendeléseit. Te hatalmas vagy, és hiszem, hogy nagy lelkü is. Személyem' jövendő sorsa felől nem gondoskodom; csak városomat 's számos familiámat ajánlom kegyelmességedbe.“ — „Abdallah! (így felelt a' Vice-Király) a' te városodnak meghodoltatása sok millió pénzbe és sok ezer emberelbe került az én Urannak a' Császáruak és nekem. Néki tehát el kell pusztítatni, azért, hogy az ő megfenyítettése a' Korán ellen való rebellálásért a' Hegirában (a' mi Kronikánkban) örök emlékezetül fennmaradjon. A' város lakosai más tartományokba osztatnak széllyel. Hogy familiádat semmi bántódás nem fogja érni, affelől bizonyos lehetsz; én azt oltalom alá veszem. Légy tehát tsendességben.“ — Ezen beszéllgetés után a' Niluson hajóra ültették a' foglyot, 's Konstantzinápolyba vitték, a' hol megölték.

Egyéb eránt azt jegyzi-meg a' Görög Országi tudósító, hogy nem kell azt gondolni, hogy *Abaallának*'s *Derieh* városának megbukások által a' Vechabiták kevély 's igen számos Felekezete magát már megaláztatottnak tartaná. *Vechabínak*, az ezen Felekezet' fundálójának leánya' vezérlése alatt még nagy számú segyeres seregek állanak talpon.

Nem tsak Caïroban, hanem a' több Egyiptomi nevezetes városokban is nagy fényességgel tartották a' Törökök a' magok Uraiknak ezen győzedelmeiket. Bulakban a' Nilus mellett hét napokig tartottak az innepek.

Az Egyiptomi mostani Vice-Királyt a' tselekedetei nem minden megvilágosodás nélkül való embernek jelentik lenni. Ő az Egyiptomba kikötő hajók' számára tisztulási házakat építtetett a' partokon, hogy a' kik gyanus vidékekről jönnek, azokban bizonyos tisztulási napokat töltsenek. Mondják, hogy egy nagy ispotálnak építtetését is munkába vette. Itt az efféle intézetek a' pallérozódásban nem kevés előfelévaló haladást jelentenek. Talám a' Frantziák hagyták ott. A' Nilustól Alexandriáig nyuló hajótsatorna minden órán elkészül; naponként 40,000 emberek dolgoznak rajta.

S v é t z i a.

Azt a' Stokholmi tudósítást, melyet a' Hamburgi újság után a' Bavariai 's egyéb Német újságlevelek kihirdettek vala, hogy a' Petersburghól 's Berlinből Stokholmba érkezett Kurirok a' Dánia és Norvégia közt kérdésben lévő adósságnak liquidáltatására nézve a' Svétziai Királyhoz vittek volna, ugyan azon Hamburgi újságlevelek után már most költeménynek lenni nyilatkoztatják mind azok az Újságlevelek, mellyek azt kihirdették vala.

Nagy Britannia.

Az a' Társaság, melly Angliában a' nyomoruságra jutott idegeneknek segítettéskre állott össze, Mártzius' 10-dikén tartotta felállása után a' maga második innepi gyűlését a' Hertzeg Wellington előlülése alatt. Jelen voltak az Orosz, Belga, és Svétziai Követek, és sok más fő személyek, nevezetesen *Wilberforce*, ki az efféle jóltevő intézetekre célzó társaságokból soha se' szokott ki-

maradni. Már 9000-re telik a' száma azon idegen szegényeknek, a' kiket az inségből kíségitettek. Azon adományi summa, mellyet ezen alkalmatossággal tettek, többre telt 8000 forintnál. Maximilian Auszriai - Este ő Királyi Fő Hertzegsége is 250 forintokkal szaporította ezen summát.

Frantzia Ország.

Mártz. 15-dikén nagyobbadon tsak a' hozzá beadatott kérelmekkel foglalkozott a' Követek' kamarája. Ezen kamara' nagy asztalát egészszen elborították volt a' kérő levelek, mellyek többire mind Barthelemynek a' Pairek' kamarájában a' Választási törvénynek megváltoztatását tárgyazó jóvallása ellen vannak intéztetve. Azon biztosságnak, melly elejébe a' Követek' kamarája ezen jóvallásnak megvizsgáltatását adta, a' Roueni Követ Beugnot a' Referense, ki a' Roueniek' részéről maga is 3000 polgárok aláírásával megerősítettett kérelmet hozott a' kamara' elejébe.

A' Párisi újságlevelekben ilyen tudósítás jött-ki *Nismes* városából, Mártz. 8-dikán: — „Itt a' közönséges tsendeség megzavartatott. Az elmék néhány napoktól fogva felháborodva valának, mellynek oka annak a' hírnek tulajdonítatott, hogy a' Pairek' kamarájában a' Választási törvénynek megváltoztatását illető jóvallás meghatározatott volna. Tegnap (7-dikben) a' jádzó szín előtt nagy sokaság gyülekezvén össze, némelylek rüt motkolódásra 's fenyegetődzésre fokadtak. A' tiszti karok tsendesíteni és elozlatni iparkodtak a' zugolódó sokaságot: de sokáig semmire se' mehettek; még az oda küldetett fegyveres strázsákat is követ hajgálta a' nép: szerentsére mindazáltal igen nagyon senki meg nem sebesítettett. Márt. 9-dikén 500 katonából álló sereg menvén-he a' városba, azolta ismét egész tsendesség uralkodik.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pruszsus Király a' Magyar Nemzeti Muzeum nevében Brassói Miller Jakab Ferdinand, Királyi Tanácsos Ur, mint Director által, ő Felségének tiszteletül bemutatott „Acta Musei“ nevű munkát olly kedvesen fogadta, hogy a' tisztelt Director Urnak emlékezet okáért Arany Numismát küldött.

Nemes Fejér Vármegyéből írják, hogy Polgárdon Méltóságos Gróf Német-Ujvári Battyáni Imre Ur, a' szegényeknek és betegeknek valóságos Attya, hosszas betegeskedés után jótételekkel telles életét Mártz. 18-dikán 75-dik esztendejében elvégezte, minden gyermekeinek, kik őtet a' legszívesebb szeretettel tisztelték, jelenlétkben, 's az ő leghevesebb tsólkjaink vigasztalásai között. Az elfelejtethetlen Gróf az Orvosi Tudományt is kitanulván, egész Ispotályt, és Patikát tartott, 's a' közelebből, és távolabbról is oda gyülekező szegénységet ingyen és igen szerentsésen gyógyította. A' miért oly nagy volt hozzá a' bizodalom, hogy most végső betegeskedése alatt is kotsikon hordották oda a' betegeket. Ki áldhatja eléggé az ilyen nagy lelkű Fő Embert, a' ki bővebb tehetségét, 's életét Felebarátjainak nemes elszánással feláldozta?

E r d é l y.

N. Hunyad Vármegyéből, Dévából, Mártz. első napján.

Febr. 12 - dik napja öröm nap vala mi reánk nézve, mert nem tsak hogy az az előtt való komor napok elenyésztek, sőt a' reggeli hajnal is vidámabb tekintettel derült fel mint másszor, úgy látszik, hogy ez is kedvezni kívánván, mintegy kétőztetni igyekezett azon pompás készületeket, mellyeket Felséges Urunk' Születése ünnepének emlékezetére, buzgó szívü alattvalói igyekeztek véghez vinni.

E' nap kellemetessége okozta azt is hogy a' külső tisztelet is nagyobb mértékben jelenthetett ki az ünnepnek nagyságához képest, 's számosabban gyülekezhetek háláadás végett a' Mindenhatónak színe eleibe. — Már korán reggel zengettek minden Religióu Templomok felett a' Harangok, az utzákon alá 's fel a' katonaság dobjai hallattatták a' végett, hogy a' reggeli 10 órákor tartandó Isteni tiszteletre egybe seregelyjenek. — Sőt a' Ns. Vármegye Tisztjei is már reggeli 9 órákor diszes Nemzeti öltözetben gyülekeztek nagy érdemü Fő-Ispányok 's egyszerűmind Királyi Commissarius Mélt. Felső Sziloi-si Napsza Elek Ur ő Nagyságának a' Praetorialis háznál lévő szállására, hogy azon szívbeli örömeiket előtte kinyilatkoztassák, mellyet szíveikben éreznek ditsőségesen Uralkodó Fejedelmünknek élete megtartásáért 's hogy onnét ő Nagyságát a' Mindenhatónak ditsőítése végett a' P. Franciscanusok Templomába e' végre tartott Nagy Misére elkésérhessék, melly előtt már sorba vala állítva Királyi Herceg Maximilian Ns. Regimentjének egy századja, a' kik minekutánna az Énekes nagy Mise elkezdődött, annak fő részei alatt 's végződésével köszöntő lövéseket tettek.

Vége lévén az Isteni háládatosság-
nak ő Nagyságát ismét egymást követő sorral kísérek vissza a' Ns. Vármegye Tagjai, a' ki nem tsak hogy nagy számü Uraságokat gazdag ebéddel vendégelt meg, hanem azon felyül minden hatónának fejenként, a' ki azon helységben Garnizonba volt, egy napi zsoldot, egy egy itze bort, kenyeret 's egy font húst osztatott ki, valamint azt már több esztendőlkben is tselekedte: hanem azon felyül a' Tisztü Karnak, 's mintegy 400 személyekből álló diszes gyülekezetnek fényes Bált adott. Ennek folyamata alatt

először is hogy Isten ő Felségének életét még sok számú esztendőig nyujtsa öröm pobarakat üritettek, annakutána pedig ő Nagyságának egészségéért ittak. — Be boldog! az oly Uralkodó kinck életét hív alattvalói oly annyira örvendik — 's melly boldog az a Társaság, melynek ily bölts nyájas és adakozó Elöljárója vagon, remélem minden jó szívü Hazafi érzi — kikock hogy élteket a' Mindenható még hőszenan nyujtsa hiszem ki ki szívéből kívánja. —

Sz. Udvarhelyről Mártzius' 1-ső napján. Örömmel és háladatossággal te-
lik- el Székünkben az Utazó, külömbkü-
lömb helyeken használván azon már ké-
szen lévő kővel kirakott 6 mértföldnyi
Országos töltött utakat; mellyek a' kö-
zelcbb múlt három esztendő alatt, Mélt.
L. B. *Henter Antal* Fő Tiszt Ur ő Nagy-
sága bölts Rendelése, a' *Ns. Szék Tiszt-
ségének* hathatós igyekezete, Földmérő
Ugrai László és Fő Ut-Biztos *Török
Mihlós* Urak' pontos igazgatások által
készültek. — Különös említést érdemel
ezek között a' *Czeckend* útja, melly Ud-
varhely Szék napkeleti felső részében, a'
Hargita nagy hegye lábján, Csik felé,
Máréfalva völgyén, *Czeckend* vad bér-
czen, a' múlt ősszel által vágatott, kő-
vel kirakatott 4617 öl egészen új út, mel-
lyen 11 apróbb nagyobb kőhidak, 15 fa-
hidak állanak: tenyérrel 44,600, szekér-
rel 28,000 dolgozó ember óriási munká-
ja. — Ennek a' tcmérdek munkának meg-
tekintése Székünk érdemes Fő-Jegyzőjét
Patakfalvi Ferenczi István Urat Poétai
tüzbe hozván, a' következő Versekre fa-
lasztotta, mellyek annál betsesebbek előt-
tünk, mivel *Hargitáról*. Nemzetünk éne-
kesei közzül még senki Szittyai hangon
nem lantolt.

Felgyebb! felgyebb! nagy *Hargita!*!
Ülly dicsőség' poltzára,

Mutasd miként boldogitta
Ég a' Föld jobb hasznára!
Eddig nem járt vad bérceid
Már most alább szállának,
Pokoli mély Örvényeid
Egyarányba állának:
Máre' rút völgye megtisztult,
Többé már nem kiellen;
Czeckend' zordonnya kisimult.
'S visz' *Hom'ródba* véletlen: —
Erdő, Szikla, víz, postvány kész
Szép tér úttá változott
Mit az erő, készség, és ész
Egyezve kidolgozott.
Azok a' gyors Székelyeknek
Eddig jóvát gátolták,
De hálá a' jó Egelnck
Ennek úttját megadták! —
Báró Henter Jó Fő-Tisztünk
Bölcsen adá Rendgyeit
Milly' munkába hozá köztünk
Mindem ember kezeit!
Ugrai mér; *Török* épitt.
Betsültre méltó pár!
Ezek míve, mi jó, 's szép itt,
Kiket fő dicsőség vár.
Ha ma *Tráján* *Appiussal*
Szemlélhetné munkájok',
Ő töllök is méltó jussal
Szálna dicséret rájok. —
Nemes Székely Nemzet! szeres'd
Kik szeretnek Tégedet:
Neveket Oszlopra fel mes'd
Kik mivelik létedet!!
Én pedig e' nagy Érdemet
Midőn szívből tisztelelem
Azon kérem Istenemet
Láttasson mást is velem!

P. F. I.

Elegyes Dolgok.

Londonban mostanság egy igen nagy
pénzváltó ház bukott-meg. A' neve en-
nek *Barandon* és *Társasága*. Valami
két vagy három millió forintokra tcszik
az adósságát.

B é t s.

Hogy a' Státus' közönséges adósságainak állapotja 's az azzal való mindenféle foglalatoshodás, valamint a' Státus' ügy a' Hitelezők' bátorságára nézve, mindenkor tisztában 's jó rendben tartathassanak, 's a' Státus' közönséges gazdálkodásának ezen fontos ága annál bizonyosabb állapotra helyheztetődjek, Császár és Király ő Felsege méltóztatott az interestes Obligatziókból álló egész adóssági summának 's minden a' mellett előforduló változásoknak tisztában való tartatásokra nézve egy F ő K ö n y v n e k felállítatását rendelni, 's az ezzel való bánást és foglalatoshodást különös Igazgatásra bizni, a' melly egy Direktorból, egy Titoknokból, három Adjutánsokból, és egy Registránsból fog állani.

A' Florentziából jött legújabb (Mártzius' 20-dikén indult) tudósítások nagyon örvendetesek; minthogy Császár és Császárné ő Felsegek a' Cs. Felseges Háznak minden most ott lévő tagjaival egyetemben kivánt jó egészségben vannak. Toskáná a' fő városa' lakosainak az ő Felsegek' ottlétén való örvendezése leirhatatlan. — Mártzius' 15-dikén nagy és fényes Udvarlás volt ő Cs. K. Felsegek-nél, különk ezen alkalmatossággal a' mind két nemen lévő Nemesség mutattatott be. Öt százra teszik a' bemutatott Udvarlók' számát; régen volt itt ily fényes Udvarlás. Sok Stábális tisztek, egyéb tisztviselők, 's mostan Florentziában lévő fő idegenek is voltak az Udvarlók közt. Császár és Császárné ő Felsegek, a' Nagy Hertzeg ő Cs. K. Fő Hertzegsége, 's a' Cs. Felseges familia egyéb tagjai, sok ideig nagy lehotsátkozással és hegyes jósággal beszélgettek az Udvarló

Méltóságokkal, kik között Esterházy és Esterházyné ő Hertzegi, és Batthiany's Batthianyné ő Grófi nagy Méltóságok név szerént emlittetnek az onnét jött tudósításban. A' közönséges audientziákon minden elejébe menő embereket legnagyobb jósággal fogad a' Regyes Monarkha; 15-dikben estve is méltóztatott ily közönséges audientziát adni.

Metternich ő Hertzegsége 15-ben estve megérkezett Florentziába.

Rómában nagy készülétek tétettek a' Felseges Vendégek' fogadtatására, kik April. elején szándékoztak oda megérkezni.

Ú j K ö n y v e k.

„A' Mezei Gazdaságnak különös formája, és annak Rendes számolása, melly által a' Mezei Gazda a' földjeiből legalább is tizszer annyi hasznot húzhat, mint különben a' szokott gazdálkodás szerént veszen azokból. Készítette, és tulajdon költségén kiadta Hajós Sándor. — Székes Fejérvárott Szammer Pál betűirel. 1819.“

* * *

Bétsben ezen Utasítás szerént: Im Verlage in der Renngasse im Klosterneuburger Hof No. 158. im 3ten Stock. találatnak a' következő könyvek:

Danielis Tobens Canonici Reg. Later. Claustro-Neoburgensis Praepositi ad B. M. V. de Adony:

1. Paraphrasis Psalmorum cum notis, pro 6 fl.
2. Institutionum Theologiae moralis Partes tres usui examinandorum pro cura animarum elucubratae, pro 6 fl.
3. Commentarius in Novum testamentum secundae editionis multum ad auctae pro 16 fl.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó cédulában: —
Mártz. 26-dikén 249 $\frac{1}{2}$ — 27-dikén 248 $\frac{1}{4}$ — 29-dikén 247 $\frac{3}{4}$ — forintot.